

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 15-én és 30-án.

Előfizetési ár:

Egy évre 2 frt
Félévre 1 frt
Egyes szám ára 10 kr.Szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Komlóssy Ferencz.Főmunkatárs: **Zelliger Alajos.**

Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VII., Hársfa-utca 6. szám) küldendők.

TARTALOM: Magyar tanügyi férfiak Rómában. — A gyermekek becsvágya. Cenner Lajos. — A gyermek a természetben. Ginzery Nándor. — Tárca: Dr. Zádori János élete. Zelliger Alajos. — A tan- és nevelésügy barátjai. — Irodalom és művészet. — Vegyes. — Tanügyi tájékoztató. — Szerkesztői Telefon. — Hirdetések

Magyar tanügyi férfiak Rómában.

A magyarországi katolikus tanügyi férfiak zárandoklatához összesen 219-en csatlakoztak, kik között az elemi és felsőbb iskolai oktatás bajnokai egyaránt voltak képviselve. Láttunk ott néptanítót, gymnasiumi-, polgári-, reál-, tanítóképződei-, akadémiai és egyetemi tanárokat és igazgatókat az ország minden részéről, képviselve voltak tanügyi lapszerkesztők, egyházi és állami tanfelügyelők, zenetanárok, tanítók, nevelők, úgy hogy a zárandoklat-valóságban tanügyi férfiak zárandoklatának volt nevezhető, jóllehet voltak számosan olyanok is, kik tulajdonképeni tanítással nem foglalkoznak, amint ezt a következő hivatalos kimutatás mutatja. Tanítással foglalkozók: 120, világiak: 150, egyháziak: 69, férfiak: 165, nők: 54. Összesen: 219. Ezen szép számból egy sem hiányzott, midőn a külön vonat, melybe kényelmesen (minden kocsiiban 4) elhelyezkedtünk, m. é. decz. 22-én este 8 óra 7 perczkor a déli vasut budai pályaudvarából kirobogott.

Az utazás egyes pházisait, az uton és az örök városban szerzett tapasztalatokat leírni nem tartozik e lap keretébe, pedig elég érdekes volna néhány mulatságos ötletet megörökíteni azok közül, melyeket a kényszer helyzet, t. i. a másfél nap fönnaadás Laibachban és Loitschon, és a parancsolt „jókedv” létrehozott. Érdekes volna továbbá megemlí-

teni azon folytonos aggodalmat a szintén folytonos veszélyben különösen a karszton és az apennini hegyek között, melyet a bizottsági intézők és azok éltek keresztül, kik ily nehéz körülmények között nem mertek Morpheus karjaiba dőlni. Nem részletezem tehát a dolgokat, hanem egy határozott, jól kiszámított ugrással Rómába vezetem az olvasókat és pedig mindjárt a pápai fogadtatás termeibe, a Kelemen pápáról nevezett nagy és díszes terembe.

A magyar kath. tanügyi férfiak hódolatának a Pápa ő szentsége részéről való fogadtatása decz. 31-iki d. e. 11 órára volt kimondva, de az utolsó pillanatban, 29-én este e tervet megváltoztatták és az audiencia napját már decz. 30-ikára tűzték ki. Ez előnyös változásnak természetesen mindnyájan örvendtünk, hisz oly régóta vágyódtunk már egyháznak fejét láthatni s áldásában részesülhetni. Decz. 30-án 11-kor d. e. ott voltak már zárandoklatunk összes tagjai emelkedett hangulatban és ünnepélyes öltözetben; az egyháziak papi ruhában palliummal, a világiak fekete szalonruhában, a nők fekete ruha és fekete eszpike kendővel. 11 órakor megérkezett Haynald Lajos kalocsai bibornok-érsek is, ki, mint előre is jelezve volt, a zárandoklat élére állt, hogy azt a pápa ő szentsége elébe vezesse. 12 órakor mindnyájunk nagy örömeire megnyílt az ajtó, melyet két svajeci gárdista őrzött és mi a gyülekezési teremből néhány percz alatt XIII. Leo előtt állottunk. Testőröktől körülövezve ült karos székében, többször oda pillantva a szép rendben (egyháziak, világiak, nők) nagy kíváncsian feléje tartó magyarokra. Még benn sem voltak mindnyájan, midőn Haynald Lajos bib. érsek, a pápától két lépésnyire állva, elkezdé beszédét, melyben magasztalta a dicső pápa érdemeit, végén áldását kérte a jelenlevőkre. A pápa azonnal válaszolt, hogy szívesen adja áldását, de bevárja azokat is, kik még a terembe nem értek el s folytatólagosan örömeinek adott kifejezést, hogy oly rövid idő alatt már másodikban látja maga előtt a magyarokat, most különösen tanügyi férfiakat, ami kétszeres fontossággal bír. Ezen bevezetés után kezébe vevé beszédjét, melyet kinyomatva a zárandoklat tagjai között kiosztatni rendelt, hogy ugymond.

megtudják a magyarok mindnyájan, mint vélekedik a pápa a nevelésről — és székében ülve olvasá el azt, amint itt következik ;

„Kedves Fiaim ! Atyai szívünk szeretetével üdvözlünk titeket, kik ugyanazon ügy s hasonló lelkesedés által vezéreltetve, kevéssel polgártársaitok után jöttetek Rómába. Valóban lehetetlen e fölött nem örövendünk : hisz, midőn titeket itt a szeretet összhangjában látunk, azonnal ráismerünk Magyarországra, mely önmagához méltó akar lenni és azért a pápa iránt való ragaszkodás nyilvánulásában nagyobb részt követel maga részére, mint bármely más katolikus nemzet.“

„Még nagyobb örömet okoz nekünk, kedves fiaim, az, hogy ti jelentetek meg Előttünk, kik az ifjuság nevelése körül fáradoztok. Minthogy semmi sem nagyobb fontosságu, mint az ifjuság nevelése és mivel az egyház semmire sem kíván nagyobb súlyt és gondot fordítani, mint éppen erre : titeket maga a hivatal melyet viseltek, kiváló módon teszen kedvesekké Előttünk. És habár mi nem kételkedünk, hogy a ti szorgalmatok és okosságatok sokkal nagyobb, mintsem hogy azt sarkalni kellene : mégis óhajtjuk, hogy a mit önként megtesztek, azt, a mi buzdításunkat is tekintetbe véve, gyakran és mélyen átgondoljátok, t. i. hogy Magyarország reményének és jövőjének nem csekély része a ti kezetekben van letéve és különösen most, e fölöttébb viszontagságos időben, midőn az ifjuság számtalan veszélynek van kitéve, az egyház és a haza a tanító-nevelők éber vallásérkölesi lelkületéhez folyamodnak.“

„E tekintetben jól tudjátok, hogy van különösen

egy dolog mire gondotokat szakadatlanul kell fordítanotok, t. i. hogy az ifjuságnak neesak esze képeztessek, hanem szive is művelődjék. Az egyikre súlyt fektetni, a másikat pedig elhanyagolni, a lehető legnagyobb hiba, mert az ember legnemesebb része műveletlenség által romlásnak adatik át : a miből mily sok baj árad ki a magánéletre és a közérdekre, a tapasztalás kelleténél jobban igazolja. Tehát ti mindnyájan úgy tanítsatok, hogy egyforma szorgalommal és lelkesedéssel egyszersmind nevelők is legyetek. E végből az isteni félelemnek amaz érzelmeit, melyeket bennetek észlelünk, igyekezzetek tanítványaitok szívébe is bevésni, hogy ezek gyermekkoruktól kezdve az egyházat alaposan ismerni, a kereszténység intézményeit becsülni, a vallásosságot, a mint kell, gyakorolni megtanulják, így bizonyára könnyebben hajolnak minden szép és jó felé, melyben megedződve fognak felszűrődni s később is az erényesség dicsőségére nem kevesebb igyekezettel fognak törekedni, mint a tudományára.“

„Ily reményekkel eltelve, esdve kérjük az Istent, hogy fáradozásaitokat áldásával kísérje : és mi a mennyei kegyelmek zálogául s kiváló atyai jóakarattunk tanubizonyosságául mindenkire egyenkint, kik jelen vagytok, valamint az ifjuságra és az egész magyar nemzetre apostoli áldásunkat teljes szeretettel adjuk az Urban.“

Ezen szavak után mindnyájan részesültünk Ő Szentsége áldásában, melylyel a fogadtatás véget ért. Ezen fogadtatáson semmiféle bemutatás nem történt. A pápa senkit meg nem szállított Haynald bibornokon kívül, a kézesség szerencséjében többen részesültek ugyan

TÁRCSA.

Dr. Zádori János élete. *)

1831. nov. 6. † 1887. decz. 30.

Egyházunk jelesei egymás után hagyják el küzdelmeik s munkálkodásaik színterét. Bizonyára számosak keblét érintette a legutóbbi eset is, a fönnevezett tudós egyházi férfiú halála. Méltó a gyász, mely az elhunyt fölött szívünkben honol, mert benne oly férfiút veszítettünk, kit életében szeretni s esodálni tanultunk. Szerettük mint tanárt, esodáltuk mint író, ki mindig tudott minket valami újabb irodalmi termékével meglepni. Alább előadandó életrajza s irodalmi tevékenységének ismeretése minden olvasót meggyőz arról, hogy Zádori János teljes mértékben megérdemlé azon osztatlan rokonszenvet s kitüntetést, melyben életében növendékei, később papársai és a nagyközönség részéről részesült s megmagyarazza egyszersmind azon általános gyászt, melylyel testét az örök nyugalom helyére kísérték. Ime életrajza.

Zádori Ev. János született Kátloczon, Pozsony megyében 1831. évi nov. hó 6-án jómódu s jámbor szülőktől, kik neveltetéséről s tanittatásáról eleve gondoskodtak. Tanult Léván, Esztergomban

*) Az életrajzi s könyvészeti adatokat sajtó alatt levő munkámból merítettem. (Lásd az irod. rovatot.)

és Nagyszombatban. Növendékpapnak fölvétetvén, a hittudományokat 1851-ik évtől — 1854-ig a bécsi egyetemen hallgatta. 1854. decz. 7-én fölszenteltetvén, segédlelkészé lett Balassa-Gyarmaton, hol szabad idejét a tudományokra szentelte és 1864-ben az esztergomi papnevelő theologiai karának tanárává kinevezetvén, az 1867-ik évben a hittudori rangot is elnyerte a budapesti tud. egyetemen. Tanárkodásának ideje folytonos tanulmányozás, öntökéletesítés vala. miközben nagy irodalmi tevékenységet is kifejtett, főleg a hittudományok művelésében, amint ez műveinek lajstromán való áttekintés után is azonnal szembetűnik. Buzgósága az irodalom terén több ízben tekintélyes forumok elismerésével is találkozott, amint, hogy nevének általános tiszteletet szerzett. 1866-ik évben például egyik imakönyvét a királyné Ő Felségének felajánlván, tőle drágaköves feszületet kapott ; 1874-ben Ő szentsége által pápai t. kamarásnak nevezetett ki s épen irodalmi tevékenysége folytán több ízben is részesült az apostoli szentszék kitüntető elismerésében. Helyettes, majd rendes zsinati vizsgáló is volt Esztergomban, hol élete javát töltötte ; végre Ő Emja. a Hegprimás fölterjesztésére 1884. aug. 2-án esztergomi tanár-kanonoknak lón kinevezve. Ezen örömet azonban nem sokáig élvezhette, mert, mint fájdalommal értesültünk 1887. év decz. 30-án az élők sorából elköltözött. Akik ismerték jó szívét s szeretetét méltóságát, sok könnyet hullattak sirja fölött. Mi az elismerés pálmáját óhajtjuk tetemei fölé

kik t. i. azon oldalon állottak, amerre O Szentsége kíséretével visszavonult, a lábesök azonban szintén teljesen elmaradt. A fogadtatás ezek nélkül is oly nagyszerű volt, hogy büszkék lehetnek reá a magyar tanférfiak. A pápa O Szentsége a kihallgatás előtt és után is többször elismerőleg szólt a magyar tanférfiak zarándoklatáról. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy mindnyájan elragadtatással szóljunk O Szentsége kegyességéről s önmegelégtlenül távoztunk a Vatikánból.

A magyar tanférfiak különben egyebütt is meglepő rokonszenvvel fogadtattak. A közös étkezéseknek majdnem mindegyikén szerencsénk volt valamely magasb rangu egyházi vagy valamely tudós világi férfiut körünkben tisztelhetni. Programm szerint már a vasuti állomáson is kellett volna hivatalos fogadtatásban részesülnünk a római bizottság részéről, de ez, mivel az akadályok miatt meg nem határozott időben értünk az örök városba, elmaradt. Decz. 26-án este azonban már megjelentek körünkben a „Circolo Cattolico“ képviselői a Casini testvérek személyeiben s üdvözölték a magyar kartársakat. A kedélyes vacsora után néhányan ugyanezen Casini testvérek által kalauzoltatva, az olasz kartársakat egyesületi helyiségükben üdvözöltük s a kölesönös ismerkedés után a „Népnevelő“ főmunkatársa latin nyelven, Kecskóczy Ödön főv. polg. isk. tanár pedig francia nyelven mondott köszönetet az előzékeny s barátságos jóindulatért. — Több püspök, két collegium rektora s több nevezetes hazánkfia, Szoldatits Ferencz festő, Gmitter Alfoncz atya s mások is felkerestek bennünket, hogy üdvözöljessenek.

helyezni, midőn életéről s irodalmi működéséről lapunkban megemlékezünk.

1871–75 években szerkesztette a „Kath. Lelkipásztor“ című egyházzónoklati folyóiratot. 1870-ik évtől 1886-ik év végeig pedig a tekintélyes „Uj Magyar Sion“-t, melyet most „Magyar Sion“ czim alatt az esztergomi papnőveldei tanárok szerkesztenek. Műveivel több pályadíjat és díszetert nyert. Önálló alakban kiadott műveinek száma: 34; kisebb-, lapok- s folyóiratokban megjelent cikkeinek, értekezéseinek, könyvismertetéseinek stb. száma oly nagy, hogy azt meghatározni nem lehet.

Önálló művei könyvészetileg, idő-sorrendben elsorolva a következők:

1. Egyházi beszéd, melyet Szűz Mária Szepłó-telen Fogantatása ünnepén mondott 1855-ben. B.-Gyarmat. 1856. Nyomt. Kék László. 16-rét, 16 lap.
2. Három búcsújárás beszéd (a mátraverebélyi szentkúthoz). Pest, 1859. Beimel J. nyomd. 8-rét, 8 lap.
3. Egyházi beszéd Széchenyi István gyász-miséje alkalmából. B.-Gyarmath. Nyom. Pesten, Herz Vilmosnál. 1860. 8-rét, 8 l.
4. Sz. Péter apostol két levele. Pest. 1860. nyom. Beimel J. 8-rét, 218 l.
5. Rabságom órái. Irta Pellico Silvio. Olaszból fordítva. Pest. Lauffer bizom 1861. 8-rét XII. 194. l.
6. Isten a legtisztább szeretet. Imakönyv. Balassa-Gyarmath. 1862. Kék L. 8-rét, 218 l.
7. Egyházi beszéd sz. Feliczián tiszteletére. B.-Gyarmath. Kék L. 1863. 5 rét, 11 l.
8. Isten a valódi szeretet! Imakönyv Jézus Szive

Amit azonban legelől kellett volna emlitenem, a római kath. tanférfiak decz. 30-án délután tiszteletünkre kongressust tartottak, melyet bátran testvériesülési ünnepnek is tarthatunk. Ez közös kongressus volt, mert római s magyar részről voltak elnökök s titkárok s mindkét részről tartattak beszédek s felolvasások. A magyar zarándok-tanférfiakon kívül részt vett e kongressuson két bibornok; továbbá a római összes egyházi főiskolák és a pápa által föntartott iskolák képviselői és számosan mások, úgy, hogy a Palazzo Cancellaria nagy terme zsufolásig megtelt. A magyar tanférfiak részéről Dr. Breznay és Dr. Lubrich egyetemi tanárok szerepeltek s hoztak dícsőséget a magyarokra.

Még csak az aranymiséről kell megemlékeznem. Mi mindnyájan kaptunk meghívót s azon 80.000 szerencsés halandó között voltunk, kik a Sz. Péter bazilikában személyesen jelen lehettek a nagyszerű s megható ünnepélyen, O szentsége aranymiséjén, mely az összes nemzetek részéről gyúpontja volt határtalan s osztatlan lelkesedésnek a böles pápa iránt. A magyar tanügyi férfiak az aranymise után testületileg már nem szerepeltek többé, eloszlottak mindannyian, kiki örömtől s lelkesedéssel duzzadó kebellet és bizonyára ama buzgó kívánsággal, mellyel amugy is hosszúra nyult tudósításunkat is befejezzük:

Éljen XIII. Leo római pápa!

tisztelői számára. Nyom. Kék L. B.-Gyarmath. 1863. 16-rét 4+270 l. 2-ik kiadás: Esztergom. 1882. 3-ik kiadás: Winterberg. 1885.

9. Egyházi beszéd, melyet a japáni vértanúk első nyilvános dícsőitése alkalmával Szécsényben mondott. B.-Gyarmath. 1863. Kék L. 8-rét. 14 l.

10. A társadalom alapelvei. Pest, Pfeiffer Nándor kiadása. 1864. 8-rét, 229 l. Dícsőitert nyert pályamű.

11. Isten a legtisztább szeretet. Eckartshausen után. Pest. Lampel. 1864.

12. Harminekét májushavi szent beszéd. Pest, Pfeiffer Nándor. 1865. 8-rét, 232 l.

13. Máriahavi nefelejtés. Imakönyv a májusi ájtatosság idejére. Pest, 1866. Pfeiffer. 295. l.

14. Jézus Krisztus: a történelemben. Lacordaire nyomán. Esztergom, 1868. 8-rét, 44 l.

15. A római katakombák. Pest, Emich G. 1868. 8-rét, 185 l. 20 ábrával.

16. Földünk nem hittani központja a mindenségnek. Pest, 1868. Pfeiffer N. 8-rét, 52 l.

17. Utí vázlatok Olaszországból, 1867. Eger, 1869. Lye. nyomda. 8-rét, 12 l.

18. Spanyol út 1868. Pest, nyom. Athenaeum, 1869. 8-rét, 429 l.

19. IX. Pius élete. Esztergom, 1869. nyom. Horák E. 8-rét, 53 l.

20. Emléklombok IX. Pius pápa életéből. Nyom. Bécsben, Holzhausen A. 1869.

21. Egyházi beszéd sz. István apostoli magyar király ünnepén Budán, 1869. aug. 20-án. Pest, 1869. Rudnyánszky. 8-rét, 14 l.

22. Kihez menjünk? Stolz Albán után. Sartori kiadása. Pest, 1871. 8-rét, 48 l.

A gyermekek becsvágya.

A becsvágy, az ambitio, olyan mint a só az ételben. Azt mondta egyszer valaki — és igen találóan — hogy a só megrontja azt az ételt, amelyből hiányzik (?). Nem tagadhatjuk ugyan, hogy az „ambiciózus ember“-féle titulusok nem nagyon tisztelik meg azt, aki erre érdemeket szerzett, de szerintem ezt a kifejezést többször használják helytelenül, mint nem. S még az utóbbi esetben is ez nem a becsvágnak magának elítélése, hanem csak az ambitio elhatalmasodásának, elfajulásának kárhoztatása. Az olyan ember, kiből a becsvágy teljesen kihálik, képtelen bármilyen nemes eszméért, bármilyen nemes czélért lelkesülni, az olyan, mint a lekvár, mely úgy marad bárhol, amint odavetik.

Az iskola, a gyermekek közti apró ügyek, kicsinyes esetek, játékok, tanulás, kisszerű törekvések nem egyéb, mint a világ kicsiben. Megvan ebben a kis körben mindaz, ami a nagy világban. Az érdekek és érdekösszeütközések, a mozgalmak egy-egy felvillanó eszme mellett és ellen ezeknek különböző alapokon nyugvó rugói, stb. stb. csak hogy persze en miniatur. Legáltalánosabb rugója a nemes törekvéseknek a becsvágy, az egyéni ambitio. A nemes törekvéseknek; mert megtörténik ugyan, gyakran, hogy valakik becsvágya nemtelen dolgokra sarkal, de ez nem általános. Mint mondtam, az iskola a világ képét nyújtja kicsinyben. Mint kiinn a nagy világban, úgy ebben a mikroszkopikus világocskában is jelentékeny szerepet játszik a becsvágy.

Miben nyilvánul a gyermekeknl a becsvágy? — Mindenben. Ez ugyan nagyon általános felelet,

de igaz. Nyilvánul a viseletben (jó és rossz irányban), a tanulásban, a csin- és tisztaságra való törekvésben, a szorgalomban, a társalkodásban, szóval, mint már megmondtam, mindenben.

Ha nem volna a gyermekekben ambitio, soha sem kélnének nemes versenyre a tanulásban és jó viseletben. Mit teszünk, midn a gyermekeket buzdítjuk, hogy versenyezve iparkodjanak előre jutni a tudományok mezején? Mit egyebet, minthogy szunnyadó ambiciójukat iparkodunk fölkeltetni, mely szülő anyja minden versenynek. Ez azon alap, melyre biztosan lehet építeni, azon biztos sark, melyet Archimedes kért, midn mondá: adjatok a földön kívül egy biztos pontot és kiforgatom a világot sarkából. Az ambició tette ösztönzi a gyermeket — annak helyes irányt adni a tanító feladata és kötelessége.

Eklatans példákat tudok felhozni arra, hogy a gyermekeknek, hogy úgy mondjam, velük született becsvágya van. Különösen azoknak, kik érzik magukban a képességet, a tehetséget, mely őket a közepszerűségen felülemelheti. Mert mi a becsvágy? Figyelmet gerjeszteni saját működése iránt s ez a törekvés sarkalja a gyermeket arra, hogy összes erőit megfeszítve a közepszerűk nagy csoportjából kiemelkedjék.

Főképen arra ösztönzi a gyermeket a becsvágya, hogy ő legyen társai között az első. Ambiciózus gyermek avval sem elégszik meg, hogy az első között foglalja helyét. Ő határozottan első, vagyis legeslegelső akar lenni. Ez okból az ilyen — és ily nemes ambiciója gyermekek minden is-

23. Földünk helyzete a mindenségben. Pest, 1871. 8-rét, 93 l.

24. Egyptom. Uti vázlatok. Budapest. Kiadja a Sz.-István-Társ. 1874. 8-rét, 259 l.

25. A Jézus Szíve ájtatosságának története, mivelta, hittani alapja. Esztergom, Buzárovits. 1878. 8-rét, 532 l.

26. Szűz Mária Szeplőtelen Szívének tisztelete. A Szeplőtelen fogantatás hitágazati kimondásának negyedszázados évfordulójára. Budapest — Esztergom, 1879. 8-rét, 247 l.

27. A nemzeti zarándoklat Lourdesba. 1881. Esztergom, Buzárovits. 8-rét, 103 l. — 2-ik kiad. 1887. 8-rét, 192 l.

28. Egi manna. Ima- és énekeskönyv. Winterberg. 1882. Steinbrenner. 32-rét, 384 l.

29. Isten az én reményem. Imakönyv. Winterberg. 1882. Steinbrenner. 24-rét, 384 l.

30. Pázmány Péter szobra Esztergomban. Esztergom. 1883. Buzárovits. 8-rét, 38 l.

31. Syntagma Theologiae Dogmaticae Fundamentalis. Strigoni, 1883. Buzárovits. 8-rét, 618 l.

32. Fragmenta Syntagmatis. Strigoni, 1885. 8-rét, 61 lap.

33. Alkalmi szent beszédek. Esztergom, 1886. Buzárovits, 8-rét, 208 l.

34. Margitsziget története (név és év nélkül). Kiadta Beszédes Sándor. Esztergom. (Bevezetés a margitszigeti fénykép-albumhoz.)

Lapokban közölt dolgozatai közül csak azokat sorolom elő, melyeket nem a saját szerkesztésében volt folyóiratokban hozott a nyilvánosságra. Ilyenek:

A kezdő tanoncok vallásbeli oktatásáról. Népnév. Közlem. 1858. 174 l.

Hogyan vezessük a gyermekeket helyes képzetekre és fogalmakra. Népn. Közl. 1858. 447 l.

Nap a harmatesepben. U. o. 1859. 16 l.

A theologia és politika közötti viszony. Religio. 1858. II. 32, 47—49 sz.

A pápa fejedelmi jogai. Rel. 1859. II. 32., 35 és 45. sz.

Szellemi fegyverek a világi ügyek védelmében. Rel. 1860. I. 43., 51. II. 20., 22. sz.

A kereszténység védelme I. Napoleon által. Rel. 1862. II. 22—25. sz.

A pantheismus legújabb diadalai. Rel. 1863. I. 38—39. sz.

Kirándulási levelek. Kath. Népl. 1864. I. 25—7. sz.

Bölcsészeti nézetek. Religio. 1885. II. 3. sz.

Ki ásta a római síralagokat. Egyh. Lapok. 1867. 459. lap.

A hit jelenkori akadályai. Rel. 1868. II. 32—3. sz.

Hetruria romjai. Kath. Közlöny. 1868. 458., 370. l.

Hahn-Hahn Ida grófnő élete. Istv. B. Napt. 1869. 65. lap.

Két nap Cordovában. Piroskönyv. 1869. II. füzet.

Ezentúl, vagyis 1869-ik év után Zádori János minden tevékenységét az Uj M. Sion szerkesztésére fordította, azért az 1870-ik évtől való értekezéseit, melyek folyóiratában jelentek meg nagy számban (majdnem minden füzetben), elsorolni fölöslegesnek tartom. A t. olvasók az eddigiekből is láthatják, mit vesztett Zádoriban az irodalom, mit különösen a kath. egyházi irodalom: azért azok is, kik őt életében tan nem ismerték, most velem szívből, gyászos hangon rebegik el: Legyen áldott emléke!

Zelliger Alajos.

kola minden osztályában vannak — mindenkép igyekeznek arra hogy tehetségét, szorgalmát, iparkodását a tanító előtt kimutathassa.

Szép példáját adta a nemes becsvágnak egy harmadik osztályos fiú, ki midőn tanítója őt először felelésre hívta, így szólt: „Csakhogy már egyszer engem is felhív a tanító ur!” Ekkor ugyanis már a tanév első havának vége közeledett s ő mindaddig még egyszer sem felelt. Ezt talán némelyek zokon vették volna a gyermektől, de részemről ebben csak a gyermeki bizalom s a tanító iránti őszinteség örvendetes jelét látom.

Egy másik gyermek, midőn megtudta, hogy 3-ast kapott, sirva fakadt. Ambíciója ezt az első közét sarkalta s midőn látta, hogy ez nem sikerült neki úgy, mint ő akarta, elkeseredésének első pillanatában sirva fakadt. De aztán belenyugodott, mivel érezte tanítója igazságosságát; jövőben azonban kettőzetett buzgalommal igyekezett előre törni.

E két példát azért hoztam fel, hogy kitűnjék, miszerint a tanítóba helyezett bizalom s főleg a tanító részrehajlatlanságának tudata nélkül helyes ambíció a gyermekek közt nem is képzelhető.

A becsvágyról az eddigiekben kimondott nézetemből is kiviláglik, hogy helyesnek, sőt egyenesen a nevelésbe vágó dolognak tartom a gyermekekben a becsvágy felkeltését, növelését a kellő határig és annak helyes irányba terelését. Milyen eszközöket használjunk erre? Nézetem szerint igen alkalmas erre a kitűnök szellemi jutalmazása.

Alapelv természetesen, hogy kivételt ne tegyünk. Igazságosak, részrehajlatlanok legyünk egész a pedánságig. S most lássuk, mit értek én a fennebb említettem szellemi jutalom alatt. Ez alatt azt értem, amit egy tanító tett osztályában, aki t. i. szervezett egy úgynevezett „kitűnök csapatját“, ahova csak olyanok juthatnak be, kik úgy a tanulásban, mint a viseletben a l l a n d ó a n és n a g y o n kitűntették magukat. Közöséges jó tanulás, egyszerű egyesek, megszokott jó viselet, mely a rendes, ugyan „jó tanuló“ és „jó fiú“ czímet meg is érdemli, még nem tesznek valamely gyermeket méltóvá arra, hogy a kitűnök csapatjába felvétessék. Oda csak olyan juthat, kinek feleleteit meg szoktuk, hogy úgy mondjam bámulni, kiknek szorgalma feltűnő, viselete állandóan példás. A kitűnök csapatjába bejutni persze a legnagyobb kitüntetés. De egy csiny vagy egy kevésbé jó felelet után kíméletlenül ki kell az illetőt onnét zárunk, meghagyva azonban a gyermeknek a reményt, hogy hosszabb idő után ismét beküzdheti magát a kitűnök csapatjába. E csapat nem bir semmi jelvényvel, semmi különös ismertető jellel. Felvételt és kizárást egyszerűen a szigorúan igazságos tanító kijelentése képez. „Te mátol fogva a kitűnök csapatjába tartozol, úgy viseld magad, hogy méltó légy rá.“ — „Te nem vagy többé érdemes arra, hogy a kitűnök csoportjába tartozzál — meglátom, mikor leszesz ismét méltó erre a kitüntetésre.“

Ilyen és hasonló szellemi jutalmak egyrészt nem veszik igénybe a tanító jóvedelmét, másrészt biztosan hatnak arra, hogy a gyermekekben életre

keljen az ambíció s ennek folytán a verseny a tanulásban és jó magaviseletben.

Az ambíció helyes irányba terelése az általános nevelési elvekhez tartozik s azért itt csak annak fontos voltát akarom hangsúlyozni; alkalmazását kiki saját böles belátása szerint végzi.

Amint említettem, az ambíció nagyobbára zemes irányu. De mégis megtörténik, és pedig nem egyszer, hogy a becsvágy elfajul, vagy elhatalmasodik s ennek meggátlása, vagy ha megtörtént, a hiba helyreütése ismét a tanító dolga.

A becsvágy a gyermeknél cél, illetve rugó a célra, a tanítóra nézve pedig eszköz, melyet ügyesen felhasználva nagyot könnyít nehéz munkáján.

Cenner Lajos

A gyermek a természetben.

Egészen szükségtelen egy szót is vesztegetni, a természet befolyásáról az ember képzésére — hisz mindenki tudja mennyire megindítva érzi magát ha szobájából a teremtés fenséges istentemplomába lép, ha a ringó áldásdús kalásczmezőn jár, tarkaréteken s árnyékos erdőkön keresztül megy. Öröm s elragadtatás töltik be lelkét s szívet minden szép, jó és nemes iránt fogékonyvá teszik. — Rohanó korunk ritkán enged az embernek egy pillanatot a magábaszállásra, a kutatásra, esodálkozásra s az Isten örök s szép művein való tiszta öröme. Az idyllek kora elmúlt már. Ledönthetetlen igazság azonban, hogy az emberiség a természet anyai kebléről büntetlenül nem szakad el — midőn más örömeket és élvezeteket hajhász, mint a milyeneket nekünk a természet nyújtani képes.

Ha már nekünk felnőtteknek nem lehetséges elfogulatlanul s tiszta szívvel belépni a természet csarnokába, annál inkább törekedjünk azon, hogy gyermekeink lelkét s szívet a természetnek kinyissuk. Ifjúságunknak gyakori közlekedése a természettel igen sokféle áldásdús következményt von maga után. Tagadhatlan első sorban, hogy érkeiket kiválóan fejleszti és erősíti, a szemet gyakorolja a szín és alak felfogásában; a fül üdül s gyönyörködik a madarak énekében, a víz locogásában, esodálattal s félelemmel hallja az ember a zivatar tombolását s a vizzuhatag dörgésszerű moraját; mily sokfélék a benyomások az érző, szaglós izlés szervekre, mily gazdag tehát a szellemi táplálék, melyet az emberi ész magába fogad, különösen akkor, ha tapasztalt kéz vezérli a gyermeket s az mindenhol figyelmessé tétetik az érdekesre s tanulásosra a esodaszerűre s titokteljesre. De erkölcsi fejlődésében is elősegítettik a gyermek a természeti tárgyakkal való érintkezése által: a gyermek megtanulja ismerni némely jelentéktelen tárgy hasznát, gyakorolja magát annak értéke megbecsülésében s megtanulja ezáltal az állatok s növények iránti kíméletet.

Azonban nemcsak a gyermekre, de a szülőre nézve is tanulságos s üdvös megfigyelni a gyermeket a természetben: némely hasznos tapasztalattal avagy szükséges ismerettel szerezhetnek itt gyermekeik lényé felől. A nevelőnek örömmel kell

megragadni minden alkalmat, a melyben tanítványai lelki életébe bepillanthat, mert csak ez által lesz képes megtalálni az igazi eszközöket s a valódi utat az eredményteljes neveléshez.

Hogy tegyék azonban a szülők lehetségessé, hogy gyermekeik a természettel szoros viszonyba lépjenek? Azok, kik falun laknak, nem fogják igen fejüket törni rajta: sokkal nehezebben érhető ez el a városok lakóinál. — Erős akarattal azonban minden elérhető, hisz misem könnyebb, mint a gyermeknek virágot, madarat, kis kutyát vagy macskát adni oda ápolás kedvéért. — faluhelyen hasítsunk neki egy darabkát kertünkéből s helyezünk egy bánykát vagy kecskét gondoskodása alá: adjunk alkalmat neki, hogy megfigyelhessen egyes tűneményeket pl. napfelkeltét és nyugtát — a hold megjelenését és alakját. — az egyes évszakok ismertetőjegyeit s igen korán lesz alkalmunk észre venni, hogy a gyermeki kebelben gyökeret vert a természet iránti szeretet.

Az emberiség a fejlődés s tökéletesedés útján óriás léptekkel haladva elérte azon pontot, a melyen túllépni nagy veszélyt jelent: megmásztá azon magasságot, melyről minden pillanat a mélységbe zuhanással fenyeget s azért legkomolyabb gondoskodása tárgyá, kell, hogy az legyen: a szerencse völgyébe megtalálni a veszélytelen utat. Fárasztó napi foglalkozása után szüksége van arra, hogy üdülést leljen a természet keblén az ember — időről-időre a luxus és elpuhultság helyéről vissza kell térnie az erő forrásaihoz, a józansághoz és szerénységhez, le kell vetnie a modern túlművelődés csillámát s az egyszerűség érdes ruháját magára vennie, hogy ember maradjon s ne legyen saját fogyatkozásai s szükségletei áldozatává.

Ginzery Nándor.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

— **„Esztergommegei írók“** című, mult számban hirdetett munkából egy szomorú eset alkalmat szolgáltatott mutatványt közölhetni (Lásd tárczáinkat). A munka már sajtó alá adatott, amely alkalmából újból megemlítjük, hogy az 2 firtét (diszkötésben 3 firt) vagy 5–6 intentióért a pálvadijjal kintüntetett mű szerzőjénél, Zelliger Alajos, fővárosi hitoktató urnál és lapunk szerkesztőségében is megrendelhető.

— **XIII. Leo pápa** jubilauma alkalmából Kutserik Sándor jubilaris tanártól megjelent: *Mnemoszynon* ad Kalendas anni 1888. Januarius Sanctissimí Patris et Domini nostri D. Leonis XIII. Regis et Saerorum Antistitis Maximi Almi Sacerdotii Celebritate Quinquagenaria aemulo gentium orbis terrarum omnium studio, voto, suffragio insignitas Scholae Piae Provinciae Hungariae Vacui. Nyomatott Vácztott, 1887. Mayer Sándornál.

— **Beküldetett: Az olasz Nagy Oriens** körlevele a szabadkőművesség törekvéseiről. Magyar fordításban közzé teszi dr. Csápori Gyula, ki azt kettős okból tartotta jónak a magyar olvasóközönségnek bemutatni: először azért, mert e körlevél egészen leplezetlenül vázolja a szabadkőművesség

törekvéseit, s másodsor azért, mert a legilletékebb s legmegbízhatóbb fórumnak nyilatkozata.

— **A szabadkőművességnek tana** a vallás, erkölcsiség és társadalomról. Olaszból szabadon átdolgozta Szigethy László. Budapest, 1887. 8-rét, 79 lap. Ára 40 kr. Kapható a szerzőnél Nagyváradon (n.-várad-olaszú plebánia). Melegen ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe e munkát, mely a szabadkőművesek szájából mutatja ki, hogy azok esküdt ellenségei az államnak, de főleg Istennek, a vallásnak és egyháznak.

— **Az „Eredeti Magyar Daltár“**, melyet Hoós János szerkeszt Déván, minden hó 1-én jelenik meg. Előfizetési ára egész évre: 4 firt. Egyes szám ára: 60 kr.

— **„A Rózsafüzér Királynéja“** című havi folyóirat, melyet P. Angelicus szerkeszt, az új évvel szép kiállításban részesül a sz. István müintézet részéről Budapesten, hol a nevezett jeles füzetekre (havonkint 2–3 iv) évi egy firttal előfizethetni. Ajánljuk.

— **Csemeték.** Elbeszélések, költemények és aranykalászok. Irta Füzesi Márton tanító Likéren, (Gömörm.) Kis 8-rét, 185 lap. Ára 75 kr. Diszkötésben 1 firt 40 kr. — Szép kiállítasu kötetke, mely válogatott dolgozatokat tartalmaz. A szerző ügybuzgósága megérdemli, hogy műve pártolásban részesüljön.

— **„Lányok Lapja“** című közkezdveltségű képes lap, melyet Dolinay Gyula ritka tapintattal szerkeszt, új évvel már 14-ik évfolyamába lépett. Első száma előttünk fekszik. Diszes, elegáns lap, telve gyönyörű képekkel és jeles közleményekkel, melyek ismert nevű írók és írók tollából valók Közleményeket hoz Sziklay Jánostól, Szabó Endrétől, Vörös Adéltól, Perényi Kálmántól, Nogáll Jankától, Gaál Mózesstől és még többektől. Ez egyetlen füzete tizenhatsz fele érdekesebbnél érdekesebb olvasnivalót tartalmaz, melyekből a serdülő koru fiatal lányok sok szépet és jót tanulhatnak A „Lányok Lapja“ a mivel több családoknál szivesen látott vendég, több ízben ajánlotta a kulturminiszter ur is; másfél évtizedi fennállásával csakugyan bebizonyította életrevalóságát Előfizetési ára felette csekély: negyed-évre 1 firt, félévre 2 firt. Megrendelések Budapest, kecskeméti utca 13 sz. Dolinay Gyula szerkesztő nevére címzendők.

A prote-tantismus vádjai a katholicismus ellen. Válasz Masznyik Endre urnak Luther élete című munkájára. Irta Lepsényi Miklós, sz. ferenczrendi áldozópap Megjelent Pozsonyban az I. füzet. Kapható a szerzőnél Pozsonyban. Ára egy füzetnek 20 kr.; a teljes munka három hetenkint megjelenő 7–8 füzetből fog állani. Alapos ezáfolata a lutheránus vádaknak és rágalmaknak, és nagy verve-vel van megírva.

A tan- és nevelésügy barátjai

diszes sorába, kik tudniillik a „Népnevelőt“ iskolájuk vagy tanítóik számára megrendelték mult számunk óta a következő t. barátaink léptek: *Csigi Vincze*, plebános *Sopron-Szil* 2 péld., *Ferenczi Ignác* plebános *Nagykászon* 1 péld., *Ráczel József*, plebános *Póttelek* 1 péld., *Láng László* plebános *Szigetmonostor* 1 péld., *Mátrai (Pety)*

Viktor, káplán Marczal 1 péld., Skoluda Lajos, káplán Szakacsán 1 péld., Csordás Mihály, g. k. esperes pléb., Farnos 1 péld., Gébel János káplán Szaniszló 1 péld., Fejér Manó plébános Cs.-Sz.-Tamás 1 péld., Miklós István, káplán Gyergyó-Ditró 1 péld., Varga Ferencz, plébános Csik-Sz.-Domokos 1 péld., Szilnyai Ignác, plébános Nyitra-Bajna 1 péld., Szecitz Mihály, káplán Betta 1 péld., Székiba Vincze, káplán Siroka 1 péld., Zöldy István, káplán Letkés 1 péld., Kiss György plébános Tapsony 1 péld., Mihalovich Ferencz plébános Bácsa 1 péld., Márton Alajos, plébános Kőkönyesd 1 péld., Czetz György s. lelk. Felső-Vesztenicz 1 péld. — A tan- és nevelésügy barátjai s lapunk jóakarói fogadják köszönetünket!

VEGYESEK.

XIII. Leo római pápa aranymiséjének s a magyar kath. tanfériak római zarándoklatának emlékére lapunk ez évi 1-ső száma díszkeretben jelent meg. E helyen is szívünk mélyéből zengjük: Tartsd meg Isten szent atyánkat! Éljen XIII. Leo!

A „Népnevelő“ díszesen bekötött 6 évi folyama, melyet lapunk főmunkatársa magával vitt Rómába, hogy azt ő szentségének följajánlja, a következő felirással bir: „Népnevelő. (Educator populi). 1882—1887. Leoni XIII Pont. Max. Paedagogo mundi illustrissimo.“ Ő szentsége a „Népnevelő“-t kegyesen fogadta és a pompás vatikáni kiállításba rendelte elhelyeztetni.

A tanítók fizetéseinek s egyéb illetményeinek pontos kiszolgáltatása ügyében Trefort miniszter ismét közzétette boesátott ki, ami bizony illő dolog, mert a néptanítók, mint maga a miniszter mondja, fontos hivatásukhoz képest általán véve ugys mostohán vannak díjazva és megilletésük szempontjából javadalmaik pontos kiszolgáltatására vannak utalva. A tanítók javadalmaik elkésztet kiszolgáltatása esetén anyagi romlásukhoz vezető és állásuk tekintélyét aláásó kölesönkérésre vannak utalva, ami szintén elegendő okul szolgálhatott a körrel kibocsátására; de kérdjük: nem-e lesz Trefort ezen rendeletet is írott malaszt, mint az eddigiek? Teljes szívünköl óhajtuk e rendeletnek érvényesülését az iskola és a közművelődés érdekében!

A magyar tanítók önszegélyző törekvéseiről György Aladár állította össze az adatokat. A magyarországi tanítóegyesületek önszegélyző alapjának tőkéje jelenleg 400.000 frtra tehető. Legjelentékenyebb a magyarországi tanítók árvaházának tőkéje 78.075 forint. A róm. kath. tanítók segélyalapja 60.000 frt. Az Eötvös-alap vagyona 25.000 forint. Az izr. tanítóegyesület vagyona 20.000 frt, ugyanakkora a Mária-Dorothea egyesületé. A budapesti tanítók segélyegylete is 16.505 frt, a felső szabolesi ref. tanítóké 13.000, a barsi ev. ref. tanítók együleté 12.300 frt, a debreczeni ref. tanítók gyámintézeté 12.160 frt stb.

Tandíjak emelésének tervével foglalkozik a főváros, hogy a közoktatási célokra fordított 1.3 millió frt terhei egy részétől szabadulhasson. Javas-

latba hozza, hogy az *elemi* iskolában 3 frt. 50 kr.-ról 5 frtra, a *polgári* iskolában 10 frtról 15 frtra, a *realiskola*-ban 20 frtról 30 frtra emeltessek föl a tandíj; továbbá kimondatott egy *iskolai adónak* kivétele oly módon, hogy minden házbérforint után 1 kr. adó számítassék. E javaslatok fölött nagy a véleménykülönbség a bizottsági tagok között; az elemi iskolákra vonatkozólag ingyenes oktatás terével is föl fognak lépni; a magasabb iskolák tandíjának emelése azonban, azt hisszük, nem fog akadályra találni. A határozatokat annak idején meg fogjuk ismertetni t. olvasóinkkal.

Alapítvány. Keszthelyen Baronyi Ignác ottani lakos 3000 frtos alapítványt tett ottani közcélokra. Az alapítványozó elhatározása értelmében 1000 frt kamataiból a keszthelyi gazdasági tanintézet, 1000 frt kamataiból a keszthelyi kath. gymnásium, 500 frt kamataiból a polgári iskola, 500 frt kamataiból a közös iskola növendékei jutalmazandók.

Paedagogiai tanárok. Ő felsége dr. Medveczky Frigyes és dr. Pauer Imrét, a budapesti tudomány-egyetemen a bölcsészettudomány nyilvános rendes, illetőleg rendkívül tanárát, ugyanazon egyetemen a nevelés-tudomány előadására is feljogosította.

Uj gyermekbetegség, mely a szülők és paedagogusok figyelmét egyaránt megérdemli, képezte értekezése tárgyát dr. Guye amsterdami fülgyógyásznak a wiesbadeni természetvizsgálók gyűlésén. A betegséget aprosexiának nevezi az értekező, mely névvel az egy bizonyos tárgyra fordítandó figyelem képtelenségét kívánja megjelölni. A betegség, mely csak tanköteles és serdülőkorban levő, szellemi foglalkozásu egyéneket sujt, az orrbetegségek következménye. E betegség leginkább oly gyermekeknél fordul elő, kik nyitott szájjal alusznak s ezen át szoktak lélekezni. Az agy nyirkedényei az orr nyirkhártyájával, ugynevezett nyirkcsatornákkal vannak összekötve; ha tehát valamely daganat a nyirkcsatornákra nyomást gyakorol, akkor az orrbeli nyirkhártya működése megakadályoztatik és az agybeli nyirk kifolyása lehetetlenné válik, minek következtében az agyban kimerültség áll be. (Népn. L.).

Tanügyi tájékoztató. 10,000 frtot áldozott Majovszky Antal besztarcebanjai örkanonok az u. o. paulai sz. Vinczéről nevezett apácák leányiskolájának kibővítésére. — **A Zalai Tanügy** mint a szerkesztő bucszavából sajnálattal értesülünk, pártoláshány miatt az újévvel megszűnt létezni. — **Becsben** 10 frt pénzbírságra, esetleg 2 napi fogházra ítélték egy tanítót, mivel egy gyermekkel állítólag rosszul bánt. A föllebbezésnél kísült, hogy az illető gyermek a sérülést egy veszekedés alkalmával kapta. A tanító, magától értetődik, ennél fogva nem lehetett a nevelésügy martinjává! — **Iskolatakarékpéztárakban** tizenkét év óta összesen 966.565 frtot gyűjtöttek össze, ami mindenesetre szép összeg. — **Képezdei tanárok egyenruhában.** A képezdei igazgatóknak, r. tanároknak és preparandiák vezető tanítóinak Bajorországban megengedettett a „professori“ egyenruha (elül-hátul hegyes kalap, himezett kabát, kard) viselése, melynek díszét azonban nem képezheti a szokásos aranyszín, hanem csak ezüst himzés és fehér fém. — **Hevesmegye kir. tanfelügyelője,** R. Kövér Gyula felfüggesztése folytán, a vall. és közokt. m. kir. miniszter Halász Ferencz Beregvármegye kir. tanfelügyelőjét, hasonló minőségben, Hevesmegyébe helyezte át.

Szerkesztői telefon.

P. F. Nagy-Károly. A „Népnevelő“ mult évi folyo-
maiból egyetlen egy teljes példánnyal sem rendelkezünk;
ez volt oka annak, hogy az ügy eddig elintézetlenül maradt.
Minden évfolyamból 4—5 szám hiányzik; ha a meglevők
elküldésével is teszünk szolgálatot, kérjük levelező-lapon
való tudósítását. — **E. I. S.** Magy. Csak annyival rendel-
kezünk, amennyi okvetlenül szükséges, de azért készséggel
főljánlott buzgólkodásával örök hálára kötelezme! — **T. I.**
Ó-Bánya. Kérlelmének, fájdalom, ez idő szerint eleget nem
tehetünk. — **A. Pkőr.** Az új napilap esillaga, melyet mult
számunkban jeleztünk, hamar letűnt; egyelőre minden marad,
amint van; a terv nagy akadályokba ütközött

A főt. papság bectes figyelmébe!

Mindennemű ájtatosági cikkek:

szent képek, szobrok, olvasók, érmeckék stb. azonkívül jó
borotvák s egyéb norinbergi és diszmi árak **jutányos ára-**
kon megrendelhetők

Weisz Frigyes-nél

IV. Kecskeméti u. 12. sz.

Nagyobb megrendeléseknél 5—10% leengedés számítatik

XIII. Leo pápa szépen szinezett képe:
100 drb 2 frt.

postan bárhová

INKYEN ÉS BÉRMENIVE

MINUTÁKAT KIVÁRA

„Szalády-kávé“ ma a legjobb pótká-
vé, az ázsia-szemes
kávéhoz vegyítékül; felülmul minden idegen be-
hurcolt kávépótlékot, s mégis ára csak $\frac{1}{5}$ kiló
12 kr., $\frac{1}{4}$ kiló 14 kr. és $\frac{1}{2}$ kiló 26 kr. — Kap-
ható a feltaláló:

Szalády Antalnál,
Budapest, **Andrássy-ut 86 ik szám.**

és minden előkelőbb üzletben, helyben és vidéken; ugyan itt

„Hungária-kávé“ táp- és gyógykávé,
egészségeseknek is
legjobb kávé, betegeknek utasítás szerint használ
s biztos segítyt nyújt gyomor- és bélhurut, roz
emésztés, gyomorégés, gyomor- és fejtörés, gyom-
ortól eredő fejfájás, verszegénység, elsoványodás,
álmatlanság és idegbajok ellen.

Ára: egy kiló 1 frt 20 kr.

azonnal küldök.

Dr. GÖLIS egyetemes emésztőpora.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az **emész-**
tés és v. r. isztítás terén, s a **test tapl. lása es erősítésére**
neve. Naponkint kétszeri és sokáig folytatott használat
mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs beteg-
ségekben is, mint p. o. **emésztési gyengeség, gyomorhurut,**
gyomorégés, a gyomor túlterhelése, ideggyengeség, minden-
nemű aranyeres bajok, sárgaságban, időszakos főfájások,
ferges és köves betegségek, tulnyákosodásban stb. Ásvány-
vizgyógyomódnál ugy az előtti, mint annak használata alatt,
valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Bevételi módja: étkezés után egy kávéskanállal, gyer-
mekeknek is adható.

Egy nagy doboz ára 1 20, egy kis doboz 84 kr.
Főraktár Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárában.
Aradon RING gyógyszerertárában

A hamisítástól megóvát czéljából
figyelmeztetek mindenkit, hogy a va-
lódi egyetemes emésztőpor dr. Gölis
pecsétjével van elzárva s minden do-
boz a védbéllyel s kívülől ily
czimmal van ellátva:

K. k. concess. Univ.-Speisen-Pulver des Dr. GÖLIS in Wien

I. HORVÁTH ISTVÁN

által feltalált és készített

TYUKSZEMIRTÓ

mindennemű **tyukszemel,** fájdalmat okozó vastag **bőrretegeket, szemölcsö-**
ket stb. **minden fájdalom nélkül meggyógyít,** ha az adott **„utasítás“**
szerint használják, mit bizonyítanak a számos elismerő nyilatkozatok.

Egy tégely ára használati utasítással 50 kr.

A valódiság szempontjából a „védjegy“ különös figyelembe ajánlatik.

Kapható a feltaláló és készítőnél:

I. Horváth Istvánnál Körmenben.

Lázár Lajos képviselőmnél Budapest **Hunyady-utca 7. szám,** és az alábbi bizományos uraknál: **Budapest-**
ten: A kernskedelmi muzeumban. Az orsz. ker. öns és fogyasztási szövethozatnál **Sándor-utca 17.** **Szalády Antal** **Andrássy-ut 86. sz.** **Henz Zoltán** **Andrássy-ut 55.** **Mészáros Miklós** **Gizella-tér 4.** **Szirányi János** **Lipót-utca 11.** **Kovács**
Ignác **váci-körut 28.** **Kalmár László** **Király-utca 66.** **Legányi Lajos** **Kerepesi-ut 82.** **Kapsza Kázmér** **Kerepesi ut.** **Sze-**
netes József **Bérkoosis-utca 28.** **Kőbányán:** **Stieber Rezső.** **B-Gyarmaton:** **Sugár Mór.** **Pécsent:** **Böhm Nán-**
dor. **Gödöllőn:** **Ehrlich József.** **Aradon:** **Gruher István.** **B-Füreden:** **Köller Károly.** **Szombathelyen:**
Kelemen N. János. **Zala-Egerszegen:** **Gombás István.** **Zala-Lövön:** **Binger Pál.** **Szt-Gróthon:** **Wiener**
Miksa. **Tót-Kereszturton:** **Malacsics János.** **Maros-Vásárhelyen:** **B. M. Kandl.** **Bánffy-Hunyadon:**
Gyulay Sándor uraknál.

LEGUJABB ELISMERŐ-NYILATKOZATOK! Tek, **Lázár Lajos** urnak **Budapest,** **Hunyadi-u. 7.** **Tisztelt**
uram! Az öntől vásárolt **Horváth István-féle tyukszemirtó** kitünő voltát készséggel igazolom. **Tyukszemem** e szer hasz-
nálata folytán teljesen s fájdalom nélkül elpusztultak. **Turkeve,** **július 8. 1887.** **Kiváló tisztelettel** **Kende Karoly** s. k.
plébános. — Tek, **I. Horváth István** urnak **kiváló tisztelettel** **Körmenben.** Az Ön által feltalált **„Tyukszemirtó“** szert **kitünő-**
nöknek találom. **Kelt** **Szentesen (Csongrádm.)** **jul. 7. 1887.** **Dr. Kájtinger Zsigmond** s. k. megyei járási orvos.

